

Izvedbeni plan nastave (*syllabus*)

Sastavnica	Odjel za arheologiju		akad. god.	2024./2025.												
Naziv kolegija	Ranosrednjovjekovna slavenska arheologija j-i i srednje Europe		ECTS	4												
Naziv studija	Arheologija															
Razina studija	☒ preddiplomski		☐ diplomski		☐ integrirani	☐ poslijediplomski										
Godina studija	☐ 1.		☐ 2.		☒ 3.		☐ 4.	☐ 5.								
Semestar	☐ zimski ☐ ljetni		☐ I.		☐ II.		☐ III.		☐ IV.		☐ V.		☒ VI.			
Status kolegija	☐ obvezni kolegij		☒ izborni kolegij		☒ izborni kolegij koji se nudi studentima drugih odjela				Nastavničke kompetencije		☐ DA ☒ NE					
Opterećenje	30		P		/		S		/		V		Mrežne stranice kolegija		☒ DA ☐ NE	
Mjesto i vrijeme izvođenja nastave	Sukladno važećem rasporedu sati				Jezik/jezici na kojima se izvodi kolegij				hrvatski							
Početak nastave	12. 2. 2024.				Završetak nastave				28. 5. 2025.							
Preduvjeti za upis	/															
Nositelj kolegija	Doc. dr. sc. Tomislav Fabijanić															
E-mail	tfabijan@unizd.hr						Konzultacije		Petak, 10.00–11.00 (ured)							
Izvođač kolegija	Doc. dr. sc. Tomislav Fabijanić															
Vrste izvođenja nastave	☒ predavanja		☐ seminari i radionice		☐ vježbe		☐ obrazovanje na daljinu		☐ terenska nastava							
	☐ samostalni zadaci		☐ multimedija i mreža		☐ laboratorij		☐ mentorski rad		☐ ostalo							
Ishodi učenja kolegija	Nakon položenog ispita kolegija studenti će moći: - opisati povijesne okolnosti koje su dovele do naseljavanja Slavena u jugoistočnu Europu, - poznavati kontroverze vezane uz ranosrednjovjekovnu slavensku arheologiju - prepoznati ranoslavensku keramiku, - opisati ranoslavenske nastambe, - okvirno poznavati probleme slavenske etnogeneze, - nabrojati i ukratko opisati najvažnija ranoslavenska nalazišta na području JI Europe, - poznavati osnovne odlike ranosrednjovjekovne materijalne kulture u srednjoj Europi (npr. velikomoravske, bjelobrdске, karantansko-ketlaške kulture).															
Ishodi učenja na razini programa	Na preddiplomskom dijelu studija stječe se temeljno znanje iz različitih grana arheologije i pomoćnih disciplina te se ovladava tehnologijom i tehnikama terenskog rada. Kolegij pridonosi tom cilju na način da omogućuje studentima: razumjeti stanje i trendove razvoja suvremene arheologije, razumjeti bitne															

¹ Riječi i pojmovni sklopovi u ovom obrascu koji imaju rodno značenje odnose se na jednak način na muški i ženski rod.

		znanstvene i stručne koncepte koji se koriste pri proučavanju ranoslavenske materijalne baštine (periodizacija, tipologija, kronologija itd.), razumjeti osnovna područja primjene stečenih znanja, pratiti relevantnu stručnu literaturu na hrvatskom i stranom jeziku, razumjeti i primijeniti vještine učenja potrebne za cjeloživotno učenje i nastavak obrazovanja na diplomskom studiju.			
Načini praćenja studenata	☒ pohađanje nastave	☐ priprema za nastavu	☐ domaće zadaće	☐ kontinuirana evaluacija	☐ istraživanje
	☐ praktični rad	☐ eksperimentalni rad	☐ izlaganje	☐ projekt	☐ seminar
	☐ kolokvij(i)	☐ pismeni ispit	☒ usmeni ispit	☐ ostalo:	
Uvjeti pristupanja ispitu	Da bi ostvarili pravo na pristupanje ispitu studenti su dužni pohađati 50 % predavanja.				
Ispitni rokovi	☐ zimski ispitni rok		☒ ljetni ispitni rok	☒ jesenski ispitni rok	
Termini ispitnih rokova	/		Ispitni rokovi (unizd.hr)	Ispitni rokovi (unizd.hr)	
Opis kolegija	Predmet se bavi upoznavanjem temeljnih arheoloških svjedočanstava u svezi s genezom, tj. oblikovanjem slavenskog identiteta, povijesnim vrelima o ranim Slavenima, ekspanzijom i asimilacijom Slavena, konsolidacijom i društvenim promjenama, dnevnim životom (nastambe, naselja, gradišta, materijalna kultura), društvenim ustrojem, ratovanjem, proizvodnjom i razmjenom, ritusom pokopavanja, poganskom ideologijom, oblikovanjem država zapadnih, istočnih i južnih Slavena. Predmet obrade su arheološka istraživanja posebice na području Bosne i Hercegovine i Hrvatske, odnosno općenito na srednje, jugoistočne i istočne Europe. Posebna pozornost dana je upoznavanju glavnih slavenskih središta u Velikoj Moravskoj, Transdanubiji, međuriječju Drave, Dunava i Save, odnosno na području ranosrednjovjekovne kneževine Hrvata.				
Sadržaj kolegija (nastavne teme)	<ol style="list-style-type: none">1. Uvod.2. Projekcija filma Tisti z vzhoda.3. Razvoj slavenske arheologije.4. Najstariji povijesni izvori za ranu povijest Slavena.5. Problematika slavenske etnogeneze (tradicionalna i nova shvaćanja).6. Problematika hrvatske etnogeneze (tradicionalna i nova shvaćanja).7. Problematika ranoslavenskih ukopa i naselja.8. Ranoslavenski nalazi s područja Slovenije.9. Ranoslavenski nalazi s područja Hrvatske I.10. Ranoslavenski nalazi s područja Hrvatske II.11. Ranoslavenski nalazi s područja BiH.12. Velikomoravska materijalna kultura.13. Slavenska mitologija.14. Glagoljica i ćirilica.15. Zaključno predavanje, priprema za ispit.				
Obvezna literatura	BARFORD, P. M., The Early Slavs Culture and Society in Early medieval Eastern Europe, London 2001. BEKIĆ LUKA, Rani srednji vijek između Panonije i Jadrana, Pula 2016. BELAJ JURAJ, BELAJ VITOMIR, Sveti trokuti – topografija hrvatske mitologije, Zagreb 2014 CURTA FLORIN, 2001, The Making of the Slavs. History and Archaeology of the Lower Danube Region c. 500-700, Cambridge. ČAUSIDIS NIKOS, Poganska religija Slavena u svjetlu ranosrednjovjekovnih materijalnih nalaza s područja Balkana, Histria Antiqua 13, 2005, Pula, 437-456.				

	<p>DZINO DANIJEL, <i>Becoming Slav, Becoming Croat</i>, Brill 2010. FABIJANIĆ TOMISLAV, <i>Problem doseljenja Slavena/Hrvata na istočni Jadran i šire zaobalje u svjetlu arheoloških nalaza</i>, disertacija, Zadar 2008. FILIPEC, KREŠIMIR, <i>Praishodište i/ili situacija – Slaveni i Hrvati - do zauzimanja nove domovine</i>, Zagreb, 2020. FUČIĆ BRANKO, <i>Hrvatski glagoljski i ćirilski natpisi, Hrvatska i Europa I</i>, Zagreb, 1997, 259-282. GUŠTIN MITJA, <i>Rani srednji vijek od alpskih obronaka do Panonije</i>, Prilozi Instituta za arheologiju u Zagrebu, vol. 24, Zagreb, 2007. KOROŠEC PAOLA, <i>Zgodnjesrednjeveška arheološka slika karantanskih Slovanov I-II</i>, Ljubljana 1979. MARGETIĆ LUJO, <i>Etnogeneza Hrvata i Slavena</i>, Split 2007. NIEDERLE LUBOR, <i>Slovanske starine</i>, Novi Sad 1954. PLETERSKI ANDREJ, <i>Etnogeneza Slovanov</i>, Ljubljana 1990. POLAČEK LUMIR ET AL., <i>Great Moravian Elites from Mikulčice</i>, Brno 2020. SEDOV VALENTIN V., <i>Sloveni u dalekoj prošlosti</i>, Novi Sad 2014. SEKELJ IVANČAN T., <i>Podravina u ranom srednjem vijeku</i>, Zagreb 2011. SEKELJ IVANČAN, T., TKALČEC, T. <i>Slavensko paljevinsko groblje na položaju Duga ulica 99</i>, Prilozi Instituta za arheologiju u Zagrebu, 23, Zagreb 2006. ŠALKOVSKÝ PETER, <i>Hauser in der Fruhmittelalterlichen Slawichen Welt</i>, Nitra, 2001. TOMIČIĆ ŽELJKO, <i>Arheološka slika ranoga srednjeg vijeka na prostoru međurječja Drave, Dunava i Save</i>, u: <i>Hrvati i Karolinzi</i>, vol. I – Rasprave i vrela (ur.: A. Milošević), Split 2000, 142-161. ZGODNJI SLOVANI / DIE FRUEHEN SLAWEN, Guštin, Mitja (ur.), <i>Narodni muzej Slovenije</i>, Ljubljana 2002.</p>								
<p>Dodatna literatura</p>	<p>BEKIĆ LUKA, <i>Zaštitna arheologija u okolici Varaždina</i>, Zagreb 2006. BEKIĆ LUKA, <i>Ranosrednjovjekovno naselje Varaždin-Brezje</i>, Zbornik o Luji Marunu, Šibenik-Zadar-Zagreb 2009. CIGLENEČKI SLAVKO, <i>Tinje nad Loko pri Žusmu. Poznoantična in zgodnjesrednjeveška naselbina</i>, Ljubljana 2000. CURTA FLORIN, <i>Female Dress and „Slavic“ Bow Fibulae in Greece</i>, <i>Hesperia</i>, 74, Athens, 101-146. CURTA FLORIN, <i>Etnicitet u ranosrednjovjekovnoj arheologiji: primjer ranoslavenskih nalaza u jadranskoj regiji</i>, <i>Starohrvatska prosvjeta</i>, 37, Split 2010. ČREMOŠNIK IRMA, <i>Tipovi slavenskih nastambi nađenih u sjeveroistočnoj Bosni</i>, <i>Arheološki vestnik</i>, 36, Ljubljana 1980, 132-158. FILIPEC KREŠIMIR, <i>Donja Panonija od 9. do 11. stoljeća</i>, Sarajevo 2015. FUSEK GABRIEL, 1994, <i>Slovensko ve včasnoslovanskom obdobju</i>. Nitra. GOJDA MARTIN, <i>The Ancient Slavs, settlement and society</i>, Edinburgh 1992. GOLDSTEIN IVO, <i>Hrvatski rani srednji vijek</i>, Zagreb 1995. KATIČIĆ RADOVAN, <i>Litterarum studia</i>, Zagreb, 2007. KOROŠEC JOSIP, <i>Uvod u materialno kulturo Slovanov zgodnjega srednjega veka</i>, Ljubljana 1952. MARGETIĆ LUJO, <i>Konstantin Porfirogenet i vrijeme dolaska Hrvata</i>, Zbornik Historijskog zavoda JAZU, 8, Zagreb 1977. SUIĆ MATE, <i>Ocjena radnje L. Margetića „Konstantin Porfirogenet i vrijeme dolaska Hrvata“</i>, Zbornik Historijskog zavoda JAZU, 8, Zagreb 1977. SREDNJI VEK/MITTELALTER, Guštin, Mitja (ur.), Ljubljana 2008. ŠALKOVSKY PETER, <i>Problematika pravokutnih i elipsoidnih zemunica kod Slavena</i>, Prilozi Instituta za arheologiju u Zagrebu, 24, Zagreb 2007</p>								
<p>Mrežni izvori</p>	<p>/</p>								
<p>Provjera ishoda učenja (prema uputama AZVO)</p>	<table border="1" style="width: 100%; text-align: center;"> <tr> <td colspan="4" data-bbox="416 1888 1412 1921">Samo završni ispit</td> </tr> <tr> <td data-bbox="416 1921 695 2013">☐ završni pismeni ispit</td> <td data-bbox="695 1921 944 2013">☒ završni usmeni ispit</td> <td data-bbox="944 1921 1185 2013">☐ pismeni i usmeni završni ispit</td> <td data-bbox="1185 1921 1412 2013">☐ praktični rad i završni ispit</td> </tr> </table>	Samo završni ispit				☐ završni pismeni ispit	☒ završni usmeni ispit	☐ pismeni i usmeni završni ispit	☐ praktični rad i završni ispit
Samo završni ispit									
☐ završni pismeni ispit	☒ završni usmeni ispit	☐ pismeni i usmeni završni ispit	☐ praktični rad i završni ispit						

	☐ samo kolokvij/zadaće	☐ kolokvij / zadaća i završni ispit	☐ seminarski rad	☐ seminarski rad i završni ispit	☐ praktični rad	☐ drugi oblici
Način formiranja završne ocjene (%)	90% završni usmeni ispit, 10% aktivnost na nastavi					
Ocjenjivanje kolokvija i završnog ispita (%)	0-59	% nedovoljan (1)				
	60-69	% dovoljan (2)				
	70-79	% dobar (3)				
	80-89	% vrlo dobar (4)				
	90-100	% izvrstan (5)				
Način praćenja kvalitete	☒ studentska evaluacija nastave na razini Sveučilišta ☐ studentska evaluacija nastave na razini sastavnice ☐ interna evaluacija nastave ☒ tematske sjednice stručnih vijeća sastavnica o kvaliteti nastave i rezultatima studentske ankete ☐ ostalo					
Napomena / Ostalo	<p>Sukladno čl. 6. <i>Etičkog kodeksa</i> Odbora za etiku u znanosti i visokom obrazovanju, „od studenta se očekuje da pošteno i etično ispunjava svoje obveze, da mu je temeljni cilj akademska izvrsnost, da se ponaša civilizirano, s poštovanjem i bez predrasuda“.</p> <p>Prema čl. 14. <i>Etičkog kodeksa</i> Sveučilišta u Zadru, od studenata se očekuje „odgovorno i savjesno ispunjavanje obveza. [...] Dužnost je studenata/studentica čuvati ugled i dostojanstvo svih članova/članica sveučilišne zajednice i Sveučilišta u Zadru u cjelini, promovirati moralne i akademske vrijednosti i načela. [...]</p> <p>Etički je nedopušten svaki čin koji predstavlja povredu akademskog poštenja. To uključuje, ali se ne ograničava samo na:</p> <ul style="list-style-type: none">- razne oblike prijave kao što su uporaba ili posjedovanje knjiga, bilježaka, podataka, elektroničkih naprava ili drugih pomagala za vrijeme ispita, osim u slučajevima kada je to izrijekom dopušteno;- razne oblike krivotvorenja kao što su uporaba ili posjedovanje neautorizirana materijala tijekom ispita; lažno predstavljanje i nazočnost ispitima u ime drugih studenata; lažiranje dokumenata u vezi sa studijima; falsificiranje potpisa i ocjena; krivotvorenje rezultata ispita“. <p>Svi oblici neetičnog ponašanja rezultirat će negativnom ocjenom u kolegiju bez mogućnosti nadoknade ili popravka. U slučaju težih povreda primjenjuje se <u><i>Pravilnik o stegovnoj odgovornosti studenata/studentica Sveučilišta u Zadru.</i></u></p> <p>U elektronskoj komunikaciji bit će odgovarano samo na poruke koje dolaze s poznatih adresa s imenom i prezimenom, te koje su napisane hrvatskim standardom i primjerenim akademskim stilom.</p> <p>U kolegiju se koristi Merlin, sustav za e-učenje, pa su studentima/cama potrebni AAI računi.</p>					